Coimisiún na Scrúduithe Stáit

An Ardteistiméireacht 2022

Aistriúchán
Ar Scéim Mharcála

Eacnamaíocht

Gnáthleibhéal

Nóta do mhúinteoirí agus do scoláirí faoi úsáid na scéimeanna marcála foilsithe

Níl na scéimeanna marcála a fhoilsíonn Coimisiún na Scrúduithe Stáit ceaptha lena n-úsáid mar cháipéisí astu féin. Is áis riachtanach iad ag scrúdaitheoirí a théann faoi oiliúint i léirléamh agus i gcur i bhfeidhm ceart na scéime. Mar chuid den oiliúint sin, as measc rudaí eile, déantar samplaí d'obair na scoláirí a mharcáil agus déantar plé ar na marcanna a bhronntar, mar mhaithe le cur i bhfeidhm ceart na scéime a shoiléiriú. Déanann Scrúdaitheoirí Comhairleacha monatóireacht ar obair na scrúdaitheoirí ina dhiaidh sin le cinntiú go gcuirtear an scéim mharcála i bhfeidhm go comhleanúnach agus go beacht. Bíonn an Príomhscrúdaitheoir i bhfeighil an phróisis agus is gnách go mbíonn Príomhscrúdaitheoir Comhairleach ag cuidiú leis. Is é an Príomhscrúdaitheoir an t-údarás deiridh i dtaca le cé acu a cuireadh an scéim mharcála i bhfeidhm i gceart ar aon phíosa d'obair iarrthóra nó nár cuireadh.

Is cáipéisí oibre na scéimeanna marcála. Cé go n-ullmhaítear dréachtscéim mharcála roimh an scrúdú, ní chuirtear bailchríoch uirthi go dtí go gcuireann scrúdaitheoirí i bhfeidhm ar obair iarrthóirí í agus go dtí go mbailítear agus go meastar an t-aiseolas ó na scrúdaitheoirí uile, i bhfianaise raon iomlán na bhfreagraí a thug na hiarrthóirí, leibhéal foriomlán deacrachta an scrúdaithe agus an ghá le comhleanúnachas caighdeán a choimeád ó bhliain go bliain. Aistriúchán ar an scéim chríochnaithe atá sa cháipéis fhoilsithe seo, mar a cuireadh i bhfeidhm ar obair na n-iarrthóirí uile í.

Is cóir a nótáil i gcás scéimeanna ina bhfuil freagraí nó réitigh eiseamláireacha nach bhfuil sé i gceist a chur in iúl go bhfuil na freagraí ná na réitigh sin uileghabhálach. D'fhéadfadh sé go bhfuil leaganacha éagsúla nó malartacha ann a bheadh inghlactha freisin. Ní mór do na scrúdaitheoirí tuillteanas gach freagra a mheas agus téann siad i gcomhairle lena Scrúdaitheoirí Comhairleacha nuair a bhíonn amhras orthu.

Scéimeanna Marcála san am atá le teacht

Ní cóir talamh slán a dhéanamh d'aon rud a bhaineann le scéimeanna marcála san am atá le teacht bunaithe ar scéimeanna a bhí ann cheana. Cé go mbíonn na bunphrionsabail mheasúnachta mar an gcéanna, is féidir go mbeadh athrú ar shonraí marcála cineál áirithe ceiste i gcomhthéacs na páirte a bheadh ag an gceist sin sa scrúdú foriomlán bliain áirithe ar bith. Bíonn sé de fhreagracht ar an bPríomhscrúdaitheoir bliain áirithe ar bith a dhéanamh amach cén tslí is fearr a chinnteoidh go measfar obair na n-iarrthóirí go cothrom agus go cruinn, agus go gcoimeádfar caighdeán comhleanúnach measúnachta ó bhliain go bliain. Dá réir sin, d'fhéadfadh gnéithe de struchtúr, de mhionsonraí agus de chur i bhfeidhm na scéime marcála in ábhar áirithe athrú ó bhliain go bliain gan rabhadh.

Scéim Mharcála agus **Nótaí Tacaíochta**

Agus an scéim mharcála agus na nótaí tacaíochta á mbreithniú is cóir na pointí a leanas a chur san áireamh:

- Níl na nótaí tacaíochta seo uileghabhálach ná críochnúil agus bronnfar marcanna ar phointí ábhartha eolais eile a chuirfidh na hiarrthóirí i láthair de réir a bhfiúntais.
- Ní freagraí eiseamláireacha iad ach, ina ionad sin, sampla de fhreagraí féideartha atá iontu.
- I gcuid mhaith cásanna sna nótaí tacaíochta, d'fhéadfadh sé go mbeadh eochairfhrásaí a chaithfidh a bheith i bhfreagra an iarrthóra le go dtuillfidh sé nó sí na marcanna sannta.
- Braitheann na mionsonraí a theastaíonn in aon fhreagra ar an gcomhthéacs agus ar an gcaoi a gcuirtear an cheist, agus ar an líon marcanna atá ar fáil don fhreagra ar an scrúdpháipéar. Ar an ábhar sin, d'fhéadfadh riachtanais athrú ó bhliain go bliain.
- Caithfear focail, nathanna cainte nó frásaí a úsáid i gceart i gcomhthéacs agus níor cheart iad a bhréagnú, agus más léir go n-úsáidtear go mícheart iad nó go mbréagnaítear iad, ní féidir na marcanna a thabhairt.
- Sa scéim mharcála seo baintear úsáid as marcáil tuairisceora chun marcanna a leithdháileadh i gcás codanna áirithe de roinnt ceisteanna i ndail le pointe/pointí a fhorbairt. Sna táblaí thíos tá cóipeanna den mharcáil tuairisceora as ar baineadh úsáid. Bhí an marc tuairisceora a úsáideadh ag brath ar an leithdháileadh marcanna don chuid áirithe sin den cheist.
  Ceisteanna lena ngabhann leithdháileadh 2 mharc – úsáid an tábla seo a leanas:

2	**1**	**0**
Sármhaith	**Maith**	**Lag**
• Mioneolas • Baineann sé leis an gceist • Gonta • Loighciúil	• Roinnt eolas • Forbairt theoranta	• Gan eolas • An ráiteas tugtha arís

Ceisteanna lena ngabhann leithdháileadh 3 mharc – úsáid an tábla seo a leanas:

3	**2**	**1**	**0**
Sármhaith	**Maith**	**Réasúnta**	**Lag**
• Mioneolas • Baineann sé leis an gceist • Gonta • Loighciúil	• Roinnt eolas • Forbairt theoranta	• Eolas doiléir	• Gan eolas • An ráiteas tugtha arís

Ceisteanna lena ngabhann leithdháileadh 4 mharc – úsáid an tábla seo a leanas:

4	**3**	**2**	**1**	**0**
Sármhaith	**Maith**	**Réasúnta**	**Dona**	**Lag**
• Mioneolas • Baineann sé leis an gceist • Gonta • Loighciúil	• Roinnt eolas Forbairt theoranta	• Eolas doiléir	• Eolas mearbhlach nó frithráiteach	• Gan eolas • An ráiteas tugtha arís

Tá eolas sa tábla thíos maidir leis na nótaí mínithe a úsáidtear don mharcáil sa scéim mharcála.

Nóta Mínithe	**Úsáid**	**Marcanna (más iomchuí)**
✓$_1$	Faisnéis bhailí	1
✓$_2$	Faisnéis bhailí	2
✓$_3$	Faisnéis bhailí	3
✓$_4$	Faisnéis bhailí	4
✓$_5$	Faisnéis bhailí	5
✓$_6$	Faisnéis bhailí	6
✓$_7$	Faisnéis bhailí	7
✓$_8$	Faisnéis bhailí	8
✓$_9$	Faisnéis bhailí	9
✓$_1$	Faisnéis bhailí	10
✓$_1$	Faisnéis bhailí	11
✓	Farasbarr faisnéise	N/B
0	Freagra mícheart	0
	Leathanach feicthe ag an scrúdaitheoir / faisnéis neamhbhailí	N/B

Roinn A

Q	Freagraí féideartha	Uas. Marc
1.	Taispeántar sa léaráid thíos an fás atá tuartha do gheilleagar na hÉireann ó 2020 go 2023. 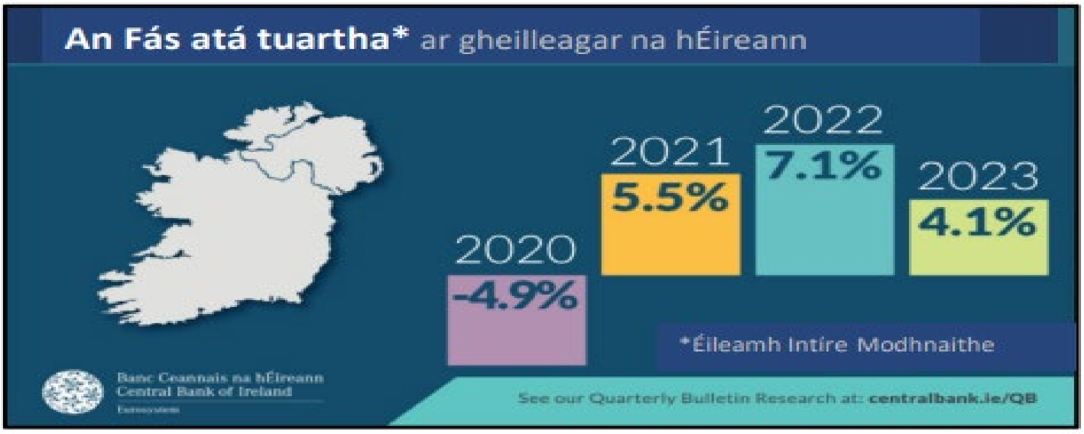 **(i)** Agus an t-eolas thuas in úsáid agat, comhlánaigh an tábla thíos. Luaigh an bhliain ina raibh an ráta fáis ab airde ar an ngeilleagar: **2022** Luaigh an bhliain ina raibh an ráta fáis ab ísle ar an ngeilleagar: **2020** **(ii)** Mínigh an téarma fás geilleagrach. Ciallaíonn sé an t-ardú ar OTN / aschur (luach na n-earraí agus seirbhísí) ioncam náisiúnta in aghaidh an duine laistigh de thír thar thréimhse / acmhainn táirgthe méadaithe de gheilleagar.	**6+3** **6**
2.	I mí Aibreáin 2022 rinne an POS daonáireamh, i.e. comhaireamh oifigiúil ar dhaonra na hÉireann. **(i)** Céard dó a seasann na ceannlitreacha POS? **Príomhoifig Staidrimh** **(ii)** Mínigh úsáid **amháin** a bhainfeadh Rialtas na hÉireann as an eolas a bailíodh. • **Cuidíonn sé leis an rialtas chun pleanáil le haghaidh riachtanas bonneagair sa todhchaí** ar nós scoileanna, tithíochta, iompair srl • **Soláthair seirbhísí riachtanacha** maidir le soláthair na seirbhísí riachtanacha sláinte / oideachais srl. • **Pleanáil i gcomhair sholáthair shochair an stáit** ar nós pinsean, sochair linbh srl. • **Athruithe déimeagrafacha:** soláthraíonn sé eolas maidir le hathruithe ar ár ndaonra ar bhonn náisiúnta agus réigiúnach. • **Soláthraíonn sé sonraí maidir le cáilíochtaí oideachasúla** agus leibhéil oiliúna atá faighte ag an bhfórsa saothair, agus is féidir leis sin cuidiú leis an rialtas pleanáil a dhéanamh do riachtanais oideachais / riachtanais an fhórsa saothair sa todhchaí.	**9** **6**

3.	Le linn 2020 agus 2021 rinne níos mó tomhaltóirí in Éirinn a gcuid siopadóireachta ar líne. **(i)** Tabhair breac-chuntas ar chúis amháin a d'fhéadfadh a bheith leis an bhforbairt seo. • **Tréimhsí dianghlasála mar gheall ar COVID-19:** bhí siad ina gcúis le dúnadh sealadach na n-ionad díola agus mar sin ní raibh rogha eile ag tomhaltóirí. • **Bhí an siopadóireacht ar líne níos inrochtana**: chuaigh níos mó gnólachtaí ar líne chun díolacháin a mhéadú / leanúint ar aghaidh ag feidhmiú. • **Buarthaí faoin sláinte agus faoin sábháilteacht**: d'athraigh roinnt tomhaltóirí, a bhí buartha ó thaobh na sláinte de, chuig an siopadóireacht ar líne chun an riosca a ísliú. • **Praghsanna níos iomaíche**: d'fhéadfadh miondíoltóirí eachtracha praghsanna níos iomaíche a thairiscint mar gheall ar bharainneachtaí scála. • **Áis**: bíonn tomhaltóirí ag iarraidh níos mó roghanna; praghsanna níos iomaíche agus a bheith in ann earraí a thabhairt ar ais gan costas breise. **(ii)** Tabhair breac-chuntas ar mhíbhuntáiste amháin do mhiondíoltóirí áitiúla a d'fhéadfadh a bheith ag baint leis an bhforbairt sin. • **Díolacháin / brabúis laghdaithe**: má dhéanann tomhaltóirí siopadóireacht ar líne, caillfidh miondíoltóirí áitiúla a ndíolacháin / ioncam mar gheall ar easpa custaiméirí / laghdú ar cheannacháin thallannacha. • **Laghdú ar ghníomhaíocht eacnamaíocht intíre**: mar gheall ar an laghdú féideartha ar líon na ndaoine atá ag déanamh siopadóireachta sa cheantar. • **Poist caillte**: is féidir go laghdóidh miondíoltóirí líon na bhfostaithe atá acu mar gheall ar dhíolacháin laghdaithe sa siopa.	**1ú x 9** **(6+3)** **2ú x 6** **(3+3)**
4	Sheol Apple an iPhone 13 i mí Mheán Fómhair 2021. Sa tábla thíos, cuir tic (✓) sa tábla chun a shainaithint cé acu de na hearraí ar earraí **ionaid** iad agus cé acu ar earraí **comhlántacha** iad maidir leis an iPhone 13.	**1ú x 9** **3 x 2**

	Earraí Ionaid	**Earraí Comhlántacha**
Samsung S21	✓	
Cás an iPhone 13		✓
Plocóid luchtaithe don iPhone		✓
Fón cliste Google Pixel 4A	✓	

5.	**Freagair (a) nó (b)** Mhéadaigh an rialtas an t-íosphá 30c i gCáinaisnéis 2022.	**1ú x 9 (6+3)** **2ú x 6 (3+3)**
(a)	Tabhair breac-chuntas ar dhá bhuntáiste a bhaineann **geilleagar na hÉireann** as an íosphá a mhéadú. • **Méadú ar ioncam cánach**: don rialtas mar gheall ar níos mó ÍMAT bailithe mar a mhéadaíonn ioncam / CBL níos airde íoctha mar gheall ar níos mó caiteachais. • **Laghdú ar íocaíochtaí leas sóisialta**: má thiteann an dífhostaíocht íocfaidh an rialtas níos lú airgid i bhfoirm leas sóisialta. • **Athdháileadh saibhris méadaithe**: mar a thagann méadú ar phá na ndaoine a thuilleann níos lú. • **Laghdú ar an mbochtanas**: má théann daoine ar ais san fhórsa saothair tiocfaidh laghdú láithreach ar an mbochtanas sa tír. • **Cosaint fheabhsaithe d'oibrithe a fhaigheann níos lú pá**: cosnóidh an dlí na hoibrithe is leochailí agus déanfar níos lú leithcheala orthu. • **Is féidir go mbeidh oibrithe níos táirgiúla**: féadfaidh pá níos fearr táirgiúlacht an oibrí a fheabhsú agus síorathrú fostaithe a laghdú. • **Ganntanais sa lucht oibre a mhaolú**: is féidir go gcuideofar leis na hearnálacha atá ag fulaingt mar gheall ar na ganntanais seo chun oibrithe a fhostú. **NÓ**	
(b)	Tabhair breac-chuntas ar dhá bhuntáiste d'**fhostaithe** a bhaineann leis an méadú seo ar an íosphá. • **Caighdeán maireachtála níos fearr**: le méadú ar phá is féidir le hoibrithe níos mó earraí agus seirbhísí a cheannach. • **Féidearthachtaí níos fearr sa todhchaí:** féadfaidh an pá níos airde oibrithe a chur ar a gcumais a gcaiteachas don todhchaí a phleanáil / tuilleadh airgid a shábháil don todhchaí. • **Spreagadh chun a bheith ag obair**: le pá níos airde ar fáil féadfaidh roinnt oibrithe dul ar ais san fhórsa saothair toisc go mbeidh an cúiteamh níos fearr.	

6. Sa ghraf thíos taispeántar líon na ndaoine dífhostaithe in aghaidh na míosa (coigeartaithe de réir an tséasúir) ó Shamhain 2020 go Samhain 2021. Agus na sonraí á n-úsáid agat freagair na ceisteanna thíos.

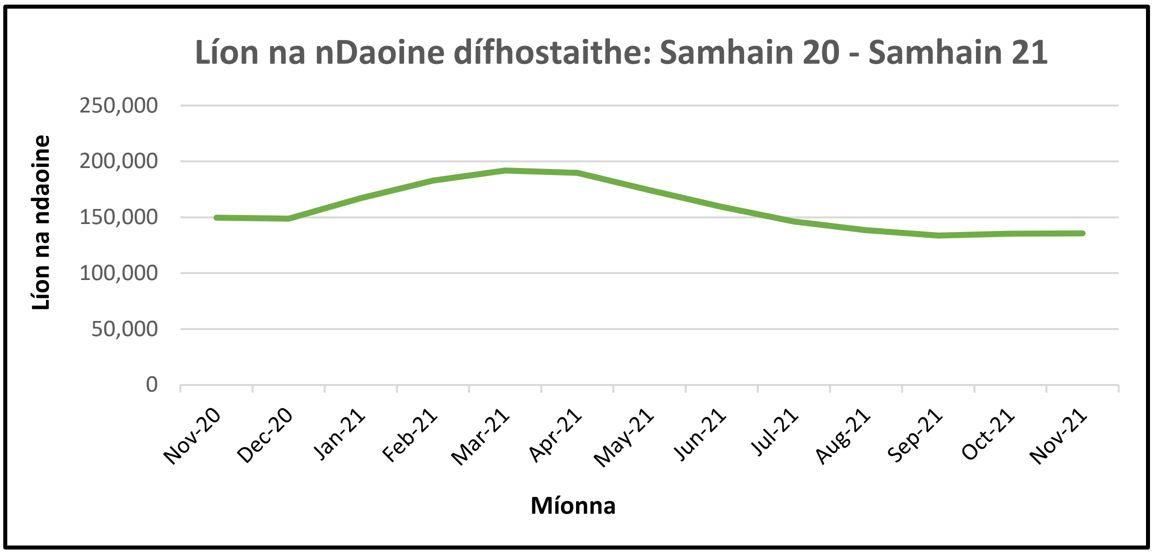

(i) Sainaithin an dá mhí nuair ab airde a bhí líon na ndaoine dífhostaithe. **6+3**

Mí 1:	**Márta** (2021)
Mí 2:	**Aibreán** (2021)

(ii) Tabhair breac-chuntas ar chúis **amháin** leis an méadú ar an dífhostaíocht idir mí na Nollag 2020 agus mí Aibreáin 2021. **6**

Mar gheall ar an dianghlasáil náisiúnta a bhí curtha i bhfeidhm ag an rialtas chun an daonra a chosaint ó scaipeadh an víreas COVID-19, **bhí ar roinnt gnólachtaí fostaithe a scaoileadh chun siúil** go sealadach toisc nach raibh siad in ann a ngnólachtaí a choinneáil ar oscailt m.sh. gruagairí, tithe tábhairne srl.

7.	**Freagair (a) nó (b)**	
(a)	**(i)** Mínigh an téarma costais sheasta. Costais **nach athraíonn mar a athraíonn an t-aschur / costais ar ghá iad a íoc fiú mura dtáirgtear aon rud.**	**5**
	(ii) Cuir in iúl le tic (✓) cé acu de na costais sa tábla thíos ar costais sheasta iad agus cé acu de na costais ar costais athraitheacha iad.	**4+4+1+1**

	Costas Seasta	Costas Athraitheach
Pá €1,000		✓
Amhábhair €1,500		✓
Solas & teas €300		✓
Cíos ar an áitreabh €750	✓	

(b) **NÓ**

Tógann bácús €5,000 san iomlán isteach óna chuid díolachán le linn seachtaine. Taispeántar sa tábla thuas na costais táirgeachta ar an mbácús an tseachtain sin. Agus úsáid á baint agat as an eolas a thugtar, ríomh gach ceann díobh seo a leanas:

(i) Costas iomlán oibriúcháin an bhácúis an tseachtain sin.
(ii) An brabús glan a thuill an bácús an tseachtain sin.
Taispeáin an obair a dhéanann tú.

(i) Costas iomlán oibriúcháin an bhácúis an tseachtain sin. — **10 (5 x 2)** ***-1 má fhágtar € ar lár***

€1,000 + €1,500 + €300 + €750 = €3,550

(ii) An brabús glan a thuill an bácús an tseachtain sin. — **5 (2+2+1)** ***-1 má fhágtar € ar lár***

Ioncam iomlán – Costais Iomlána = Brabús Glan

€5,000 - €3,550 = €1,450

8.

Tá dáileog amháin ar a laghad de vacsaín COVID-19 faighte ag 51.6% de dhaonra an domhain. Baineann seachtrachtaí dearfacha leis an staid seo.

(Is é atá i gceist le seachtracht ná na costais sheachtracha (nó na sochair sheachtracha) a éiríonn do dhaoine eile nó don tsochaí mar thoradh ar tháirgeadh nó ar thomhaltas.)

Arna chur in oiriúint ó ourworldindata.org

1ú x 9
(6+3)

2ú x 6
(3+3)

(i) Luaigh sampla **amháin** de sheachtracht dhearfach maidir le vacsaíní.

- **Daoine eile a chosaint ón víreas a tholg**: cosnaítear a sláinte, agus is féidir leo leanúint ar aghaidh ag freastal ar an ionad oibre, ar scoil agus ar an gcoláiste / laghdaíonn sé scaipeadh an víris.
- **Níos lú brú ar sheirbhísí sláinte**: Beidh níos lú leabaí ag teastáil ó Rannóga Éigeandála chun déileáil le hothair C19 agus beidh na Rannóga Éigeandála in ann feidhmiú ar bhealach níos éifeachtúla.
- **Ligeann sé don tsochaí feidhmiú:** ligtear do dhaoine dul ar ais chuig an ngnáthshaol mar a chuirtear deireadh le srianta nó mar a laghdaítear iad.
- **Is féidir le gníomhaireacht tráchtála atosú**: is féidir gnólachtaí a athoscailt le tionchar dearfach ar an bhfostaíocht agus ar chúrsaí airgid an rialtais.
- **Laghdú ar an ngá le hidirghabháil ón rialtas** inár saoil laethúla, a thabharfaidh níos mó saoirse dúinn agus mar sin de beidh an rialtas in ann díriú ar ná príomhróil eile atá aige. Nuair atá cosaint níos fearr i measc an daonra laghdaítear an costas fadtéarmach don rialtas.
- **Tá an daonra níos sláintiúla** agus mar sin tógfar níos lú saoire bhreoiteachta, agus dá bharr beidh ioncam indiúscartha níos airde ag oibrithe ná sa chás go mbeidís ag fáil na Íocaíochta Dífhostaíochta Paindéime srl.

(ii) Tabhair breac-chuntas ar dheischostas **amháin** ar rialtas na hÉireann as vacsaín COVID-19 a chur ar fáil dá saoránaigh.

D’fhéadfadh an rialtas an t-airgead a úsáid chun seirbhísí eile a sholáthar dá shaoránaigh ar nós fóirdheontais do chúram leanaí, faoisimh do chúramóirí, pinsean feabhsaithe srl.

9.	Titeann praghas iPad ó **€750 go €500**. Mar thoradh air sin, méadaíonn díolacháin sheachtainiúla iPadanna ó **30,000** aonad go **45,000** aonad. $$\frac{\Delta Q}{\Delta P} \times \frac{P1 + P2}{Q1 + Q2}$$ **(i)** Agus tú ag baint úsáid as an bhfoirmle thuas, déan an obair chun **Praghasleaisteachas an Éilimh (PED)** ar na iPadanna seo a ríomh. **ΔQ** 45,000 – 30,000 = 15,000 **ΔP** €500 – €750 = -€250 **$P_1 + P_2$** €750 + €500 = €1250 **$Q_1 + Q_2$** 30,000 + 45,000 = 75,000 $\frac{15000}{-€250} \times \frac{€1250}{75,000}$ = - 1 *(caithfidh an comhartha – a bheith ann)* **(ii)** Cuir in iúl cé acu **praghasleaisteach**, **praghas-neamhleaisteach nó aonadleaisteach** atá an t-éileamh. **AONADLEAISTEACH**	**13** **2**

10.	**Freagair (a) nó (b)** Taispeántar sa ghraf thíos méid an úis a íocadh (2018, 2019, 2020) agus an méid atá tuartha a bheidh le híoc ar fhiachas ginearálta an rialtais ó 2021 go 2024.	

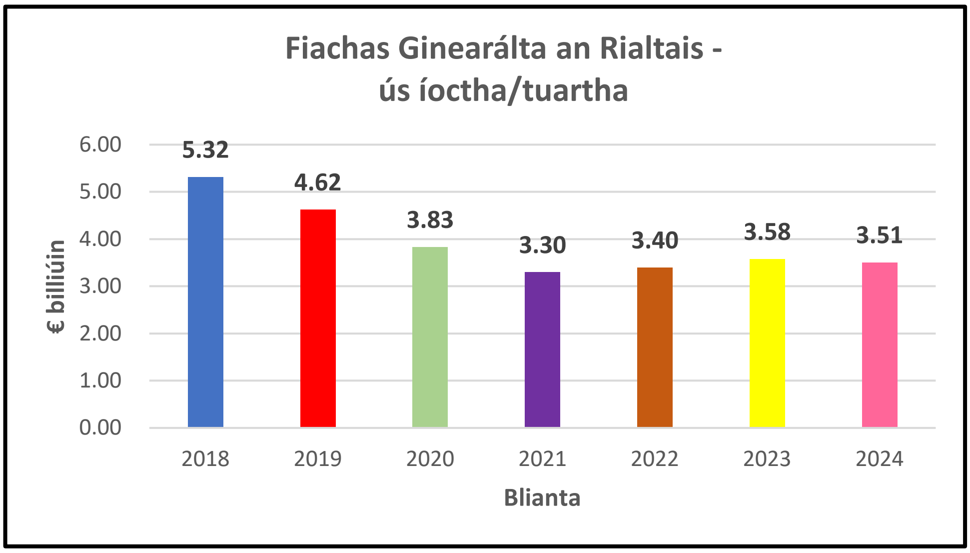

Arna chur in oiriúint ó NTMA

(a)	Agus na sonraí thuas á n-úsáid agat, déan comparáid idir an méid úis a íocadh ar an bhfiachas náisiúnta in 2018 agus an méid úis a bheidh le híoc in 2024, de réir mar atá tuartha. Tá an méid úis a bheidh le híoc ar an bhFiachas Náisiúnta in 2024 **i bhfad níos ísle** (€3.51 bn) ná an méid úis a íocadh ar an bhfiachas in 2018 de €5.32bn.	**9+3+3**
	NÓ	
(b)	Mínigh an téarma Fiachas Náisiúnta. Baineann sé le méid iomlán iasachtaíocht an rialtais atá amuigh / dlite. Baineann sé le líon iomlán an airgid a fuair an rialtas ar iasacht atá dlite.	**9+3+3**

Ceist 11

	Freagraí féideartha	Uas. Marc
(a)	Taispeántar ar an ngraf thíos an miondealú ar sheirbhísí sruthaithe i Stáit Aontaithe.	

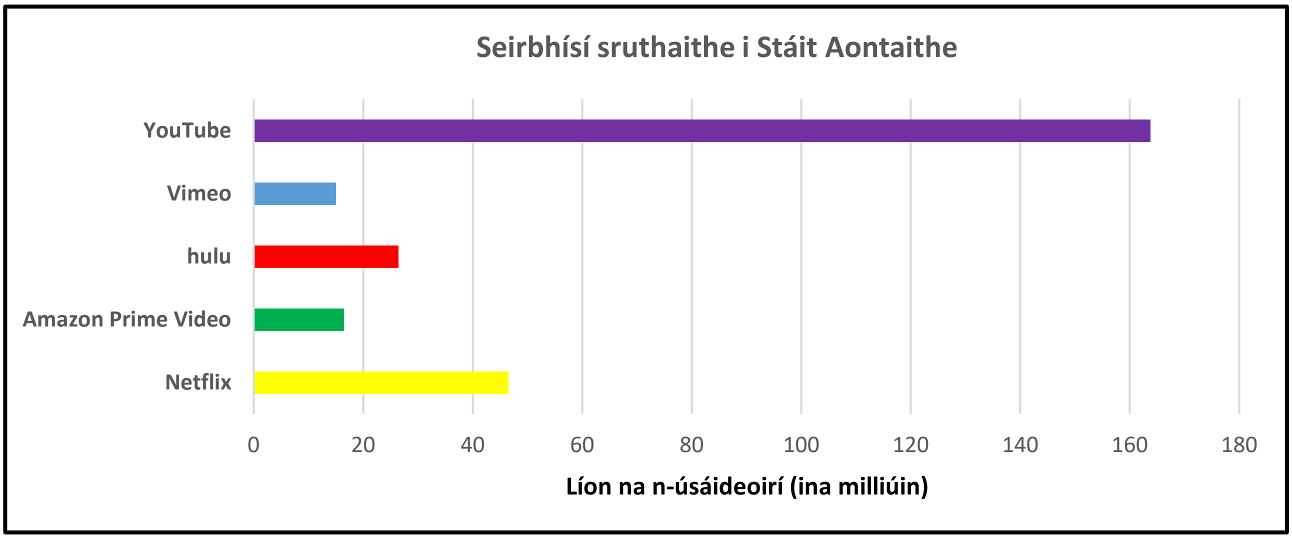

Arna chur in oiriúint ó Statista

(i) Agus úsáid á baint agat as na sonraí thuas comhlánaigh an tábla thíos:

Cén tseirbhís a bhfuil an sciar is airde den mhargadh aici?	**YouTube**
Cén tseirbhís a bhfuil an sciar is ísle den mhargadh aici?	**Vimeo**

9+3

(ii) Tabhair breac-chuntas ar dhá bhuntáiste a bhaineann tomhaltóirí as mórán gnólachtaí a bheith ag soláthar seirbhísí sruthaithe sa mhargadh seo.

1 x 8
1 x 4

- **Bíonn rogha níos mó ag an tomhaltóir** – féadfaidh gnólachtaí níos mó roghanna d'ábhar a chur isteach chun tomhaltóirí a mhealladh.
- **Praghsanna níos iomaíche** – féadfaidh gnólachtaí a bpraghsanna a laghdú chun tomhaltóirí nua a mhealladh.
- **Caighdeán / réimse feabhsaithe de chláir** – féadfaidh gnólachtaí a sholáthraíonn an tseirbhís réimse níos leithne de sheirbhísí / seirbhís níos fearr a sholáthar mar gheall ar an iomaíocht.
- **Níos mó nuálaíochta** – féadfaidh gnólachtaí a bheith níos nuálaí ó thaobh na gclár / an ábhair de agus bainfidh tomhaltóirí leas as seo.

(b) Dá gceannódh (dá dtáthcheanglódh) Netflix na seirbhísí sruthaithe eile go léir atá sna Stáit Aontaithe chruthódh sé sin struchtúr margaidh monaplachta. Taispeántar sa léaráid thíos gnólacht ag feidhmiú faoi choinníollacha monaplachta.

(i) Scríobh amach go hiomlán céard dó a seasann na trí mhír a bhfuil uimhir (1-3) orthu sa léaráid thíos. **(Ná húsáid giorrúcháin)**

1.	**Praghas**	**7**
2.	**Costas Imeallach / Imeall chostas**	**7**
3.	**Ioncam imeallach**	**7**

(ii) Tarlaíonn cothromaíocht ag **pointe G** ar an léaráid thuas.
Cuir in iúl go soiléir agus lipéadaigh ar an léaráid thuas:

- An t-aschur a tháirgfidh an gnólacht i gcothromaíocht (úsáid an lipéad **C_1**) **4**
- An praghas a ghearrfaidh an gnólacht ar a aschur (úsáid an lipéad **P_1**) **4**
- Meánchostas táirgeachta an aschuir seo (úsáid an pointe **C_1**) **1**

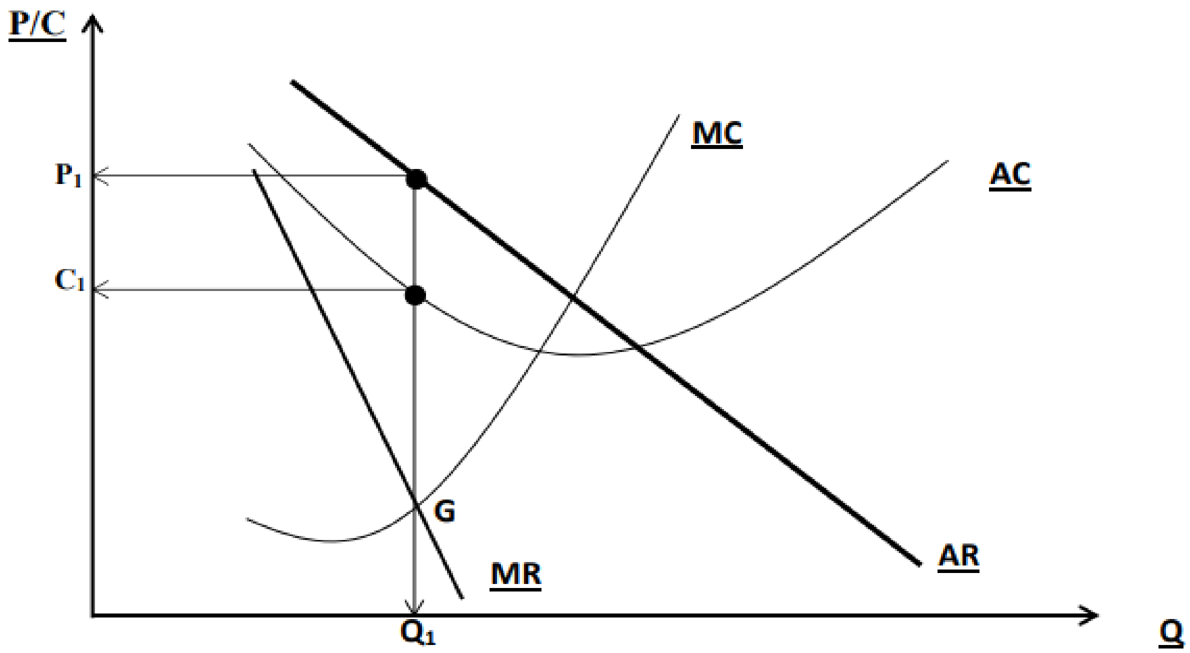

(c)	I roinnt tionscal, is féidir le gnólacht teacht chun cinn mar mhonaplacht. **(i)** Mínigh an téarma monaplacht agus tabhair sampla amháin de mhonaplacht a bhfuil eolas agat uirthi in Éirinn. Tarlaíonn monaplacht nuair **nach bhfuil ach gnólacht amháin sa tionscal**. An Post, Iarnród Éireann, Uisce Éireann, teach tábhairne aonair i do bhaile. **(ii)** D'fhéadfadh bacainní ar iontráil a bheith roimh ghnólachtaí ar mian leo dul isteach i dtionscal monaplachta. Tabhair breac-chuntas ar dhá **bhacainn ar iontráil** a d'fhéadfadh a bheith rompu. • Féadfaidh an **Rialtas** gan an ceart a thabhairt ach do ghnólacht amháin chun earra a tháirgeadh nó seirbhís a sholáthar. • Má tá **paitinn / cóipcheart** ann ní bheidh an ceart ag ach gnólacht amháin chun próiseas déantúsaíochta áirithe a úsáid le haghaidh earra áirithe. • **Féadfaidh gnólachtaí dul isteach i gcomhaontuithe trádála** le soláthróirí eile i.e. obair as lámha a chéile ionas nach féidir le gnólacht eile an t-earra nó an tseirbhís a sholáthar sa mhargadh. • **Féadfaidh gnólacht an ceart aonair chun na hamhábhar a fháil,** agus mar sin de tiocfaidh monaplacht chun cinn as an ngnólacht sin sa tionscal áirithe sin m.sh. gnólacht sirtheoireachta ola. • Le haghaidh roinnt tionscal, **bíonn an caipiteal atá riachtanach chun gnólacht a bhunú sa tionscal sin chomh mór sin** nach féidir ach le gnólacht atá in ann an caipiteal a bhailiú feidhmiú sa mhargadh. • **Trí chumasc le hiomaitheoir nó an t-iomaitheoir a cheannach** féadfaidh gnólacht teacht chun cinn mar sholáthróir monaplachta sa tionscal sin. • **Féadfaidh duine aonair nó grúpa daoine, le baol, lámh láidir nó bagairtí,** stop a chur ar dhaoine eile dul in iomaíocht leis an soláthróir m.sh. soláthar drugaí neamhdhleathacha. **(iii)** Tabhair breac-chuntas amháin ar féidir le rialtais idirghabháil sa mhargadh má éiríonn gnólacht amháin rócheannasach. • **Rialáil**: is féidir le rialtóirí cinntiú nach mbaineann gnólachtaí ceannasacha mí-úsáid as a gceannasacht trí iniúchtaí a dhéanamh ar iompar ar féidir leis a bheith i gcoinne leas an tomhaltóra. Praghsanna ar féidir leo a ghearradh ar thomhaltóirí a chinneadh ar nós an leictreachais. • **Reachtaíocht**: is féidir leis an rialtas / an AE dlíthe a úsáid chun iompar frithiomaíoch nó mí-úsáideach, déanta ag gnólachtaí ceannasacha, a dhéanamh neamhdhleathach. Nuair a aimsítear go bhfuil gnólacht ceannasach ag dul i mbun iompar atá i gcoinne leas an tomhaltóra is féidir go ngearrfar fíneálacha orthu.	 **5** **4** **2 x 4** **(2+2)** **4** **(2+2)**

Ceist 12

	Freagraí féideartha	Uas. Marc

(a) Léiríonn an t-eolas thíos sceidil éilimh agus soláthair an mhargaidh maidir le cupáin chaife in athúsáidte.

Phraghas (€)	An Chainníocht a Éilítear (Aonaid)	An Chainníocht a Sholáthraítear (Aonaid)
9	10,000	50,000
8	20,000	40,000
7	30,000	30,000
6	40,000	20,000
5	50,000	10,000

Agus úsáid á baint agat as an eolas thuas agus ar **léaráid amháin** ar an ngrafpháipéar thíos (tá an ais chothrománach agus an ais cheartingearach déanta cheana chun cuidiú leat):

(i) Tarraing **agus** lipéadaigh cuar éilimh an mhargaidh ar chupáin chaife in-athúsáidte.

(ii) Tarraing **agus** lipéadaigh cuar soláthair an mhargaidh de chupáin chaife in-athúsáidte.

(iii) Taispeáin ar do léaráid:

- Praghas cothromaíochta an mhargaidh ar chupáin chaife in-athúsáidte (úsáid **P_1**)
- Cainníocht chothromaíochta an mhargaidh de chupáin chaife in athúsáidte (úsáid **C_1**)

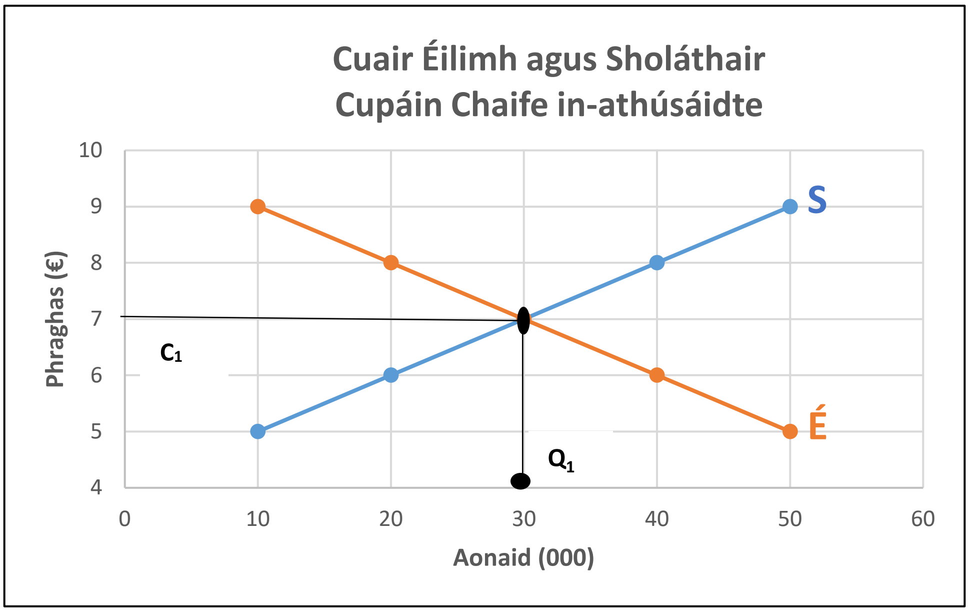

28 (14 x 2)

(b)	Sa léaráid thíos taispeántar cuar an éilimh agus an tsoláthair maidir le héadaí Giom + Caife. 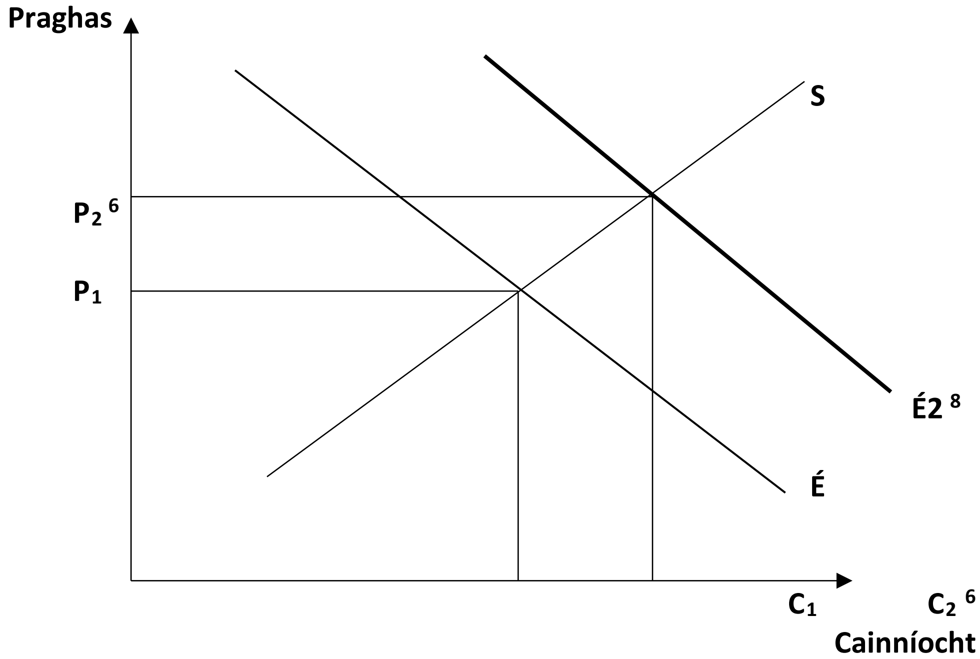	Féach ar na marcanna thíos
	(i) Dá bhfeicfí duine clúiteach ar ardán meán sóisialta (TikTok) agus éadaí Giom + Caife á gcaitheamh ag an duine sin, cén tionchar a d'fhéadfadh a bheith aige sin ar an éileamh ar éadaí Giom + Caife? Bheadh sé seo ina chúis le **méadú ar an gcainníocht arna éileamh** ar éadaí Giom + Caife. Déanfaidh formhuiniú an duine chlúitigh **éadaí níos tarraingtí de na héadaí** don tomhaltóir. Tá **fógraíocht á déanamh ar na héadaí** nuair atá siad le feiceáil ar ardán meán sóisialta agus ansin bíonn níos mó clú orthu, mar sin de thiocfadh méadú ar an éileamh atá ar na héadaí.	**8**
	(ii) Taispeáin, ar an léaráid thuas, an bealach a bhféadfadh an t-athrú in **(i)** thuas dul i bhfeidhm ar chuar an éilimh. Gluaisfidh cuar an éilimh ar dheis – **É2 thuas ar an léaráid.**	**8**
	(iii) Taispeáin, ar an léaráid thuas, praghas na cothromaíochta nua (**P_2**) agus cainníocht na cothromaíochta nua (**C_2**) mar thoradh ar **(ii) thuas**.	**6 + 6**

(c) Bunaíodh an caifé Nineteen30 i Luimneach in 2021. Cuireann sé cur chuige úr inbhuanaithe do chaife áise ar fáil dá chustaiméirí.

Arna chur in oiriúint ó 1930.ie

(i) Mínigh an téarma inbhuanaitheacht.

5 (3+2)

Fás eacnamaíoch a bhaint amach gan dochar a dhéanamh don tsochaí nó don timpeallacht.
Riachtanais reatha an chine daonna a chomhlíonadh gan cur as d'**acmhainn na nglúnta sa todhchaí chun a riachtanais a chomhlíonadh.**

(ii) Mol dhá bhealach a bhféadfadh gnólacht a bheith níos inbhuanaithe.

2 x 7 (4+3)

- **Spreag daoine chun a gcupáin féin a úsáid**: tabhair ugach do thomhaltóirí a úsáideann a gcupáin féin.
- **Foinsigh comhábhair áitiúla**: laghdóidh sé seo mílte aerthaisteal / laghdófar costais iompair.
- **Pacáistiú**: laghdaigh úsáid an phlaistigh agus foinsigh ábhair éiceabhácha inbhuanaithe / úsáid pacáistiú atá neodrach ó thaobh carbóin de
- **Úsáid fuinneamh in-athnuaite**: suiteáil painéil ghréine / cuardaigh soláthróir d'fhuinneamh glas chun úsáid na mbreoslaí iontaise a laghdú.
- **Spreag an fhoireann chun iompar poiblí a úsáid** (trí fhordheontas) nó cuidigh leo athrú go feithiclí leictreacha
- **Cuir crann timpeall na n-áitreabh**: is féidir le crainn 20kg de charbón a shúigh isteach
- **Laghdaigh úsáid uisce**: cuir isteach córais atá coigilteach ar uisce sa ghnólacht ar nós sconnaí a stopann go huathoibríoch srl.
- **Fuíllearraí caife a athrú** chun a bheith ina n-earraí eile ar nós bithbhreosla.

Ceist 13

	Freagraí féideartha	Uas. Marc
	Taispeántar sa léaráid thíos caiteachas reatha agus caiteachas caipitiúil an rialtais atá tuartha do 2022. 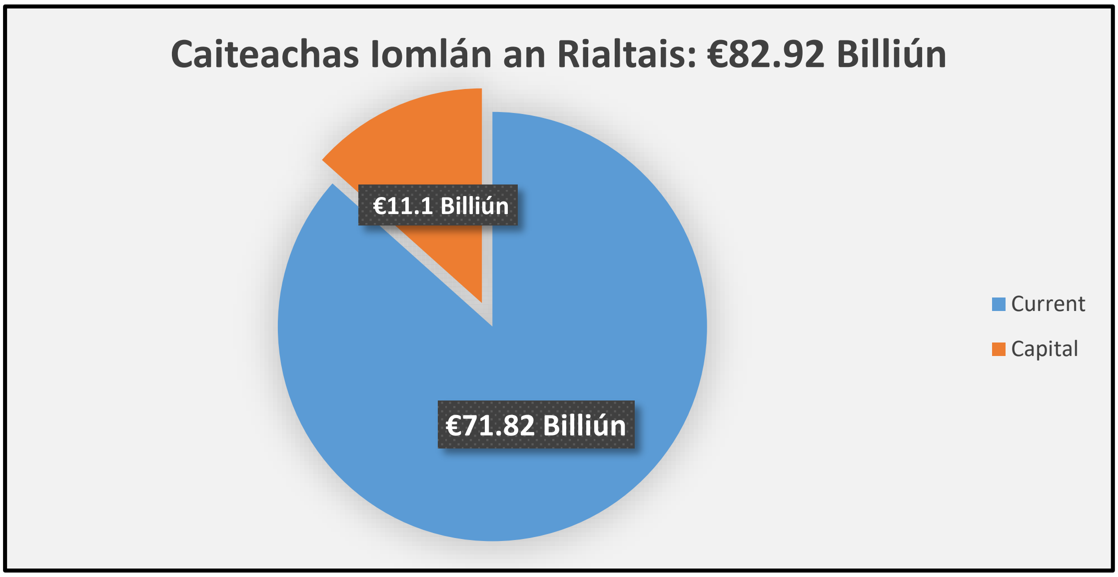 	
(a)	**(i)** Ríomh an **caiteachas reatha** mar chéatadán de chaiteachas iomlán an rialtais. Taispeáin an obair a dhéanann tú. $\frac{€71.82 \text{ bn}}{€82.92 \text{ bn}} \times 100 = 86.61\%$	**16**
	(ii) Mínigh caiteachas reatha **nó** caiteachas caipitiúil an rialtais agus sampla ábhartha á úsáid agat chun tacú le do fhreagra. Cuir tic (✓) leis an gceann atá á fhreagairt agat. Caiteachas reatha: ☐ Caiteachas caipitil: ☐ Is éard is **caiteachas caipitil** atá ann ná airgead caite ag an rialtas ar rudaí a mhairfidh ar feadh tréimhse fada nó caiteachas aonuaire / airgead caite ar infreastruchtúr. Sampla: scoil nó ospidéal a thógáil. ***NÓ*** Is éard is **caiteachas reatha** atá ann ná airgead caite ar na costais lá go lá a bhaineann leis an tír a reáchtáil. Sampla: tuarastail fhostaithe an stáit, pinsin, íocaíochtaí leas sóisialta	**9** **(6 + 3)**

(b)	Ríomhtar an tIoncam Náisiúnta de réir na foirmle seo a leanas: **Ioncam Náisiúnta = Tomhaltas + I + Caiteachas Rialtais + X – M** **(i)** Luaigh céard dó a seasann gach ceann de na litreacha **I**, **X** agus **M**. **I:** Infheistíocht **X:** Easpórtálacha **M:** Iompórtálacha	**12**
	(ii) Is í seo a leanas foirmle an iolraitheora i ngeilleagar oscailte: $$\frac{\mathbf{1}}{\mathbf{MPS + MPM}}$$ Glac leis gurb é 0.1 an MPS agus gurb é 0.4 an MPM. Agus úsáid á baint agat as an bhfoirmle thuas, ríomh méid an iolraitheora. $\frac{1}{0.1 + 0.4} = 2$	**12**
	(iii) Mínigh an bhrí eacnamaíochta atá leis an bhfigiúr a ríomh tú le haghaidh an iolraitheora in **(ii)** thuas. Le haghaidh gach **€1 a chuirtear isteach sa gheilleagar**, **dúblálfar an t-ioncam náisiúnta** . Le haghaidh gach euro a chaitear sa gheilleagar, méadóidh an tIoncam Náisiúnta €2.	**6**

(c)	Táthar ag tuar go bhfásfaidh an t-éileamh intíre 7.1% in 2023. Arna chur in ón mBanc Ceannais **(i)** Tabhair breac-chuntas ar chúis amháin a d'fhéadfadh a bheith leis an méadú tuartha ar **chaiteachas tomhaltóirí** in Éirinn in 2023. • **Maolú na srianta sláinte**: lig sé sin do thomhaltóirí, a bhí in ann, siopadóireacht a dhéanamh i bpearsan. • **Éileamh faoi chois**: le linn na paindéime, shábháil saoránaigh a gcuid airgid (níos mó ná €31bn faoi Shamhain 2021) agus mar sin de bhí níos mó ioncaim indiúscartha acu le caitheamh. • **D'oscail na siopaí**: bhí rochtain ag tomhaltóirí ar ionaid díola nach raibh ar fáil don chuid is mó den phaindéim.	**10** **(6+4)**
	(ii) Glactar leis go n-iompraíonn tomhaltóirí iad féin go réasúnach agus iad ag glacadh páirte i ngníomhaíocht eacnamaíochta. Mínigh an coincheap d'**iompraíocht réasúnach tomhaltóirí**. Tabhair sampla chun tacú le do fhreagra. Ciallaíonn iompraíocht réasúnach go n-iompraíonn tomhaltóirí iad féin i mbealach atá i gcomhréir lena roghanna / ceannaíonn tomhaltóirí earraí agus seirbhísí a thugann an sásamh is mó dóibh lena n-ioncam. Sampla: Más fearr le tomhaltóir péire bróga reatha ná péire brístí géine agus tá an costas céanna orthu beirt, roghnóidh an tomhaltóir na bróga reatha. Má tá na bróga reatha ar díol in dhá shiopa atá buailte ar a chéile, cheannóidh an tomhaltóir réasúnach na bróga reatha a bhfuil an praghas is ísle orthu.	**1ú x 6** **2ú x 4**

Ceist 14

	Freagraí féideartha	Uas. Marc
(a)	Tá Clann Uí Chléirigh ag táirgeadh an iógairt orgánaigh Glenisk i gContae Uíbh Fhailí le tríocha bliain anuas. **(i)** Comhlánaigh an tábla thíos chun an tuiscint atá agat ar na tosca táirgeachta a mbaintear úsáid astu i dtáirgeacht iógairt a thaispeáint. Tá cuid den eolas comhlánaithe.	**24** **4 x 6** **(4+2)** **1ú x 4** **2ú x 2**

Toisc Tháirgeachta	Míniú	Sampla
1. Talamh	**Aon rud a thagann ón dúlra a chuidíonn le táirgeadh iógairt.** **An talamh ar ar tógadh monarcha Glenisk** **Amhábhair a úsáidtear chun an iógart a dhéanamh.**	**Bainne** **Siúcra** **Caora**
2. LUCHT OIBRE	**Iarracht an duine a bhaineann le táirgeadh iógairt.** **Na hoibrithe a dhéanann an iógart.**	**Oibrithe**
3. Caipiteal	**Earraí saorga a úsáidtear chun iógart orgánach Glenisk a tháirgeadh.**	**Innealra** **Trealamh** **Feithiclí** **Foirgneamh na monarchan**
4 FIONTRAÍOCHT	**Téitear i bhfiontar le smaoineamh nuair a bhunaítear gnó chun brabús a dhéanamh.**	**Clann Uí Chléirigh**

(a) **(ii)** Tógann Glenisk uisce as locháin áitiúla agus scagann siad é le húsáid sa táirgeacht acu mar aithníonn siad gur acmhainn ghann é an t-uisce.

Arna chur in oiriúint ó glenisk.com

Mínigh céard is acmhainn ghann ann. **3**

Níl a dhóthain uisce ann / tá soláthar an uisce finideach maidir le riachtanais gach duine a chomhlíonadh.
Is teoranta an soláthar d'acmhainn / de thoisc tháirgeachta agus is neamhtheoranta an t-éileamh.
Maidir le cainníocht na n-earraí agus na seirbhísí a thaitníonn le daoine, sháraigh an cainníocht sin an líon ar féidir le hacmhainní an gheilleagair a tháirgeadh.

(iii) Déan trácht ar an gcur chuige atá ag Glenisk maidir le húsáid uisce mar acmhainn ghann. **7**

Déanann an chuideachta iarracht chun diomailt uisce a íoslaghdú agus cur chuige inbhuanaithe a úsáid maidir le hídiú uisce a monarchan. Laghdaíonn an cur chuige seo an tionchar diúltach a bhíonn ar an timpeallacht.

(b) I dtuarascáil uathu le déanaí, dúirt an Eagraíocht um Chomhar agus Fhorbairt Eacnamaíochta (ECFE) gur chóir do rialtas na hÉireann smaoineamh ar tháillí uisce a chur i bhfeidhm arís.

curtha in oiriúint ó The Irish Times

1ú x 10 (6+4)

2ú x 7 (4+3)

(i) Tabhair breac-chuntas ar argóint eacnamaíochta amháin **ar son** táillí uisce a chur i bhfeidhm arís.

- **Bainfidh úsáid níos fearr as acmhainn ghann**: beidh tomhaltóirí níos cúramaí le líon an uisce a ídíonn siad mar sin de tiocfaidh caomhantas uisce as.
- **Úsáid reatha den ioncam a fhaightear**: is féidir an t-airgead a fhaightear a úsáid chun córas an uisce a uasghrádú / caighdeán an uisce a fheabhsú.
- **Infheistíocht in infreastruchtúr**: san fhadtéarma is féidir na córais sholáthair uisce agus cóireála fuíolluisce in Éirinn a dhéanamh níos inbhuanaithe.
- **Nuálaíocht maidir le caomhantas uisce**: féadfaidh na táillí an nuálaíocht a spreagadh m.sh. gnólachtaí / teaghlaigh ag baint úsáid as uisce báistí.

(ii) Mínigh cén fáth a mbeadh roinnt saoránach in Éirinn míshásta dá gcuirfí táillí uisce i bhfeidhm arís.

- **Caighdeán maireachtála**: titfidh ioncaim indiúscartha, agus laghdóidh sé seo an caighdeán maireachtála.
- **Deischostas**: baineanna deischostas leis na táillí seo toisc gur féidir an t-ioncam a chaitheamh ar rud éigean eile.
- **Tionchar ar theaghlaigh ar ioncam íseal**: tá na táillí cúlchéimnitheach toisc go dtéann siad i bhfeidhm ar theaghlaigh ar ioncaim níos ísle i bhfad níos mó ná ar theaghlaigh eile sa chiall go nglacann na táillí sciar níos mó dá n-ioncaim uathu.
- **Boilsciú**: ardófar praghsanna, agus cuirfidh sé seo níos mó leis an mboilsciú atá ag tarlú in Éirinn.
- **Cánachas dúbailte**: creideann saoránaigh go n-íocann siad as an tseirbhís seo cheana tríd an gcóras cánach go ginearálta agus nár chóir níos mó táillí a ghearradh orthu.
- **Is ceart daonna í rochtain ar uisce**: cuirfidh saoránaigh an cheist maidir le cén fáth atá na táillí seo bailí / cothrom.

(c)	Chuaigh Glenisk i gcomhpháirtíocht leis an gcarthanas forbartha idirnáisiúnta Féinchúnamh na hAfraice chun 1,000,000 crann a chur i gcuid de na náisiúin thearcfhorbartha san Afraic. Arna chur in oiriúint ó glenisk.com	
	(i) Tabhair breac-chuntas ar dhá ghné/shaintréith a bhaineann le náisiún tearcfhorbartha.	**16** **2 x 8** **(4+4)**

Rátaí arda fáis daonraí: bíonn rátaí fáis daonra níos airde i náisiúin thearcfhorbartha, agus mar sin de bíonn roinnt fadhbanna eacnamaíocha acu a mbíonn a rialtais ag streachailt chun réitigh a aimsiú orthu.

Gorta / ionchas saol gearr: is rómhinic a tharlaíonn gortaí sna náisiúin seo, atá ina gcúis le galar agus leis an mbás ag aois óg. Tá go leor páistí ann nach maireann ar feadh níos mó ná 5 bliana.

Fiacha eachtracha arda / easpa caipitil: tá siad seo níos airde sna náisiúin seo i gcomparáid leis an ioncam náisiúnta agus tógann na haisíocaíochtaí airgead ó ioncam an rialtas, airgead arbh fhéidir a úsáid chun críocha i bhfad níos tairbheacha. Tá cuid mhór de na fiacha dlite in airgeadraí eachtracha. Ní an caipiteal ag na náisiúin seo atá riachtanach chun forbairt eacnamaíoch agus gineadh fostaíochta a bhaint amach.

Ró-spleách ar bharr amháin: féadfaidh siad a bheith faoi réir loicthe agus/nó athrú mór ar phraghsanna easpórtála.

Bíonn céatadán ard den daonra i mbun tionscail príomhúla/eastóscacha: mar gheall air seo ní bhíonn go leor oibrithe sna hearnálacha tánaisteacha agus treasacha agus mar sin de bíonn droch-chaighdeán maireachtála / bonn tionsclaíoch tearcfhorbartha ann.

Droch-chaighdeán Infreastruchtúir: féadfaidh sciar mór den daonra a bheith ina gcónaí i gcúinsí deacra, gan uisce nó le huisce salach agus droch-chórais shéarachais.

Bochtanas / ioncam íseal in aghaidh an duine: bíonn droch-chaighdeán maireachtála agus éileamh íseal ar earraí agus seirbhísí ann de thoradh ar na rudaí sin.

Leibhéil ísle oideachais agus litearthachta / fórsa oibre neamhoilte: bíonn na deiseanna oideachasúla an-teoranta. Feidhmíonn sé seo mar bhac ar an bhforbairt eacnamaíoch agus cuireann sé le ráta ard dífhostaíochta.

Corparáidí Ilnáisiúnta / daoine aonair sa tír agus i dtíortha eachtracha ag déanamh dúshaothraithe orthu: féadfaidh seo a bheith i bhfoirm rátaí ísle pá; easpa cúraim don timpeallacht; smacht ar easpórtálacha tábhachtacha. Féadfaidh mionlach den daonra a bheith i gceannas ar chuid mhór de shaibhreas na tíre, a bhíonn ina chúis leis an mbochtanas. Féadfar iad a dhúshaothrú le praghsanna ísle easpórtála agus praghsanna arda iompórtála.

Éilliú polaitiúil: caitheann roinnt náisiúin a lán airgid ar riarachán maorlathach / chaiteachas míleata a bhíonn ina chúis le corraíl shibhialta. I gcuid acu bíonn na hinstitiúidí polaitiúla corrach agus cuireann seo bac ar an infheistíocht.

	(ii) Tabhair breac-chuntas ar dhá chúis a dtugann rialtas na hÉireann cúnamh (cistiú) don fhorbairt thar lear. **Forbairt eacnamaíoch a chur chun cinn**: agus leas na saoránach a fheabhsú. **Cúiseanna daonnúla**: chun cuidiú a thabhairt nuair atá éigeandáil ann agus chun básanna a sheachaint. **Bochtanas, ocras srl. a laghdú**: chun cuidiú le saoránaigh maireachtáil trí ghortaí. **Tacú le saoránaigh an ceann is fearr a fháil ar thionchar an athraithe aeráide** toisc nach bhfuil na hacmhainní riachtanacha acu. **Feabhas a chur ar rochtain ar an oideachas agus caighdeán an oideachais**: do chách ionas gur féidir an bochtanas a laghdú. **Rochtain ar uisce glan agus córais shéarachais**: cuidiú le scaipeadh galair a choinneáil faoi smacht. **Sprioc na NA a chomhlíonadh de 0.7% den Ollioncam Náisiúnta curtha i gCúnamh Oifigiúil Forbartha:** sprioc atá ráite ag rialtas na hÉireann.	**8** **2 x 4** **(2+2)**

Ceist 15

	Freagraí féideartha	Uas. Marc
	Taispeántar sa ghraf thíos na cánacha corparáide a fuair rialtas na hÉireann ó 2011 go 2020.	

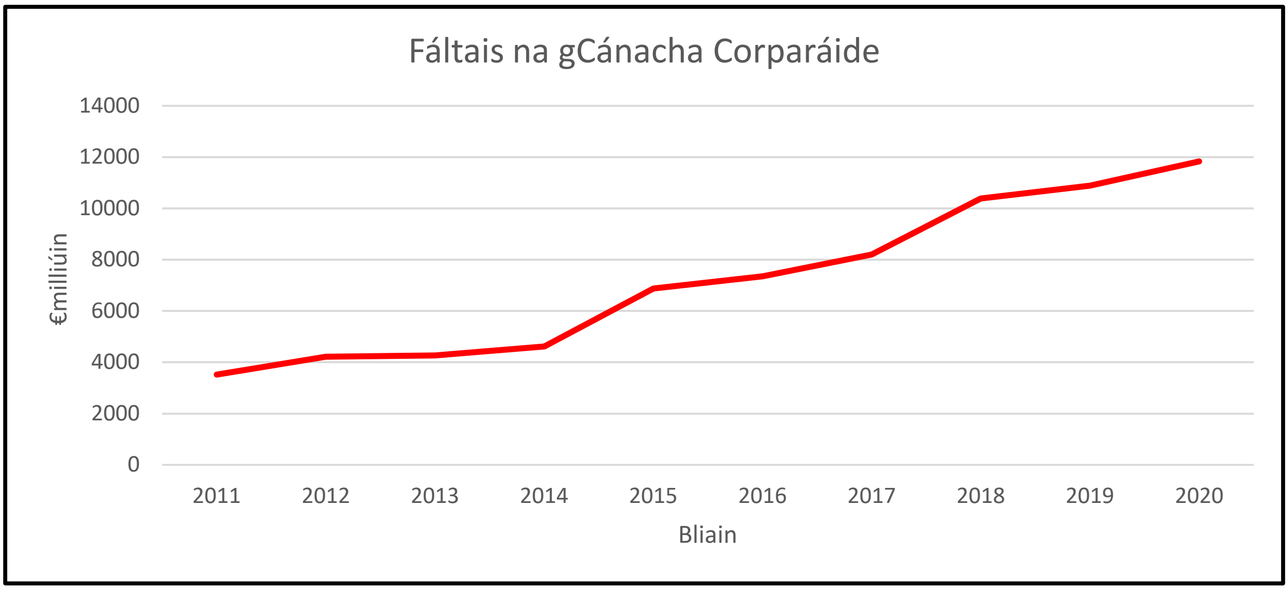

(a)	**(i)** Agus úsáid á baint agat as na figiúirí sa ghraf thuas, mínigh an treocht maidir leis an gcáin chorparáide a fuair rialtas na hÉireann le linn na tréimhse 2011 go 2020. Tháinig **méadú** rialta ar líon an airgid atá faighte ag an Stáit ó cháin chorparáide. Mhéadaigh sé ó thart ar €4m in 2011 go thart ar €12m in 2020.	**10 (6+4)**
	(ii) Mínigh na buntáistí a bhaineann leis an rialtas a bheith ag bailiú cáin chorparáide. **Tugtar ioncam don rialtas / maoinítear gníomhaíochtaí rialtais**: bíonn ioncam cánach ag teastáil ón rialtas chun oibriú na tíre ó lá go lá a mhaoiniú m.sh. cosaint, póilíneacht srl. **Soláthraítear seirbhísí poiblí**: bíonn ioncam cánach ag teastáil ón rialtas chun seirbhísí atá riachtanach do shaoránaigh a sholáthar ar nós seirbhísí cúram sláinte, scoileanna srl. **Cuidiú leis an saibhreas a athdháileadh**: is féidir leis an rialtas an cháin a bhailítear a athdháileadh i bhfoirm íocaíochtaí leas sóisialta do shaoránaigh a mbíonn sé de dhíth orthu m.sh. pinsin seanaoise, liúntais tuismitheora aonair srl. **Earnáil na tionsclaíochta a chur chun cinn / tacú léi**: is féidir fordheontais, deontais a sholáthar chun cuidiú le hearnáil na tionsclaíochta agus chun fiontraíocht, fostaíocht agus oiliúint a spreagadh. *2 choincheap: ioncam méadaithe chun tuilleadh seirbhísí a sholáthar do shaoránaigh.*	**9 (6+3)**

(b)	Cúig láithreán i mBaile Átha Cliath ar ghearrliosta de le haghaidh ceanncheathrú nua do TikTok. Curtha in oiriúint ó Independent.ie	
	(i) Ainmnigh dhá Chorparáid Ilnáisiúnta eile atá ag feidhmiú in Éirinn. Apple, Google, Facebook, Coca-Cola, PayPal, Microsoft, Twitter, Pfizer, Intel, Dell, IBM, Coca Cola, Glanbia, Kerry Group, Ryanair.	**2 x 6**
	(ii) Tabhair breac-chuntas ar dhá chúis a lonnódh TikTok in Éirinn. **Fórsa saothair oilte léannta/le Béarla ar fáil:** tá fórsa saothair mór ardléannta il-oilte ar fáil do gnólachtaí. Is rud an-tarraingteach é fórsa saothair le Béarla do ghnólachtaí eachtracha. **Rátaí ísle cánachais:** tá an ráta cánach corparáide brabús in Éirinn ar cheann de na cinn is ísle laistigh den AE. **Rochtain ar mhargadh an AE / Ballstát den Eor-airgeadra:** tá rochtain ag gnólachtaí a lonnaíonn in Éirinn ar shaorghluaiseacht a n-earraí laistigh den AE. Is ballstát de limistéar an euro í Éire agus ciallaíonn sé seo go bhfuil idirbhearta idirnáisiúnta laistigh de limistéar an euro níos saoire agus níos tarraingtí dá réir. **Fáil ar dhreasachtaí stáit:** is féidir le gnólachtaí tairbhe a bhaint as deontais tharraingteacha agus dreasachtaí eile atá á gcur ar fáil ag an stát e.g. deontais ar mhaithe le taighde agus forbairt etc. **Dea-chaidrimh tionscail:** mar thoradh ar chomhpháirtíochtaí sóisialta tá síocháin tionscail ann tríd is tríd, rud a chiallaíonn go bhfuil táirgeadh gan stad ar fáil do ghnólachtaí. **Ráta seasmhach maidir le fás geilleagrach:** bhí ráta an fháis gheilleagraigh in Éirinn ar cheann de na rátaí ba tharraingtí laistigh den AE agus mar thoradh air sin tá muinín ann i measc infheisteoirí, a fhéachann ar Éirinn mar mhargadh tarraingteach dá n-earraí. **Timpeallacht eacnamaíoch sheasmhach:** nuair a mheastar é le taobh na gcaighdeán idirnáisiúnta tá ag éirí go fíormhaith le heacnamaíocht na hÉireann. Chuir sé seo le muinín mhéadaithe ghnó a spreagann gnólachtaí chun lonnú anseo.	**2 x 4** **(2+2)**
	(iii) Déan cur síos ar dhá bhuntáiste eacnamaíochta a d'fhéadfadh an **pobal áitiúil** a bhaint as Corparáid Ilnáisiúnta a bheith lonnaithe i do cheantar áitiúil. **Poist a chruthú:** soláthróidh na Corparáidí Ilnáisiúnta poist go díreach sa chomhlacht agus go hindíreach trí ghnólachtaí tacaíochta ar nós bialanna áitiúla; gnólachtaí glantacháin srl. **Fás eacnamaíoch méadaithe**: méadóidh an caiteachas méadaithe sa cheantar an t-éileamh ar earraí agus seirbhísí sa cheantar áitiúil. **Méadú ar ghníomhaíocht eacnamaíoch go háitiúil**: bhainfeadh gach gnólacht sa cheantar tairbhe as líon ardaithe na ndaoine sa cheantar. **Pobail áitiúla níos beoga**: leis an méadú ar fhostaíocht féadfaidh níos mó daltaí a bheith i scoileanna áitiúla, rud a chabhraíonn le caomhnú an phobail áitiúil. **Feabhsuithe ar an infreastruchtúr áitiúil**: féadfar an t-infreastruchtúr cumarsáide a fheabhsú; an líonra iompair; infreastruchtúr sóisialta feabhsaithe ar nós limistéir ghlasa srl.	**2 x 4** **(2+2)**

Taispeántar sa ghraf thíos easpórtálacha as Éirinn chuig na Stáit Aontaithe (US) agus easpórtálac Éirinn chuig an Ríocht Aontaithe (UK) idir Eanáir 2021 agus Nollaig 2021.

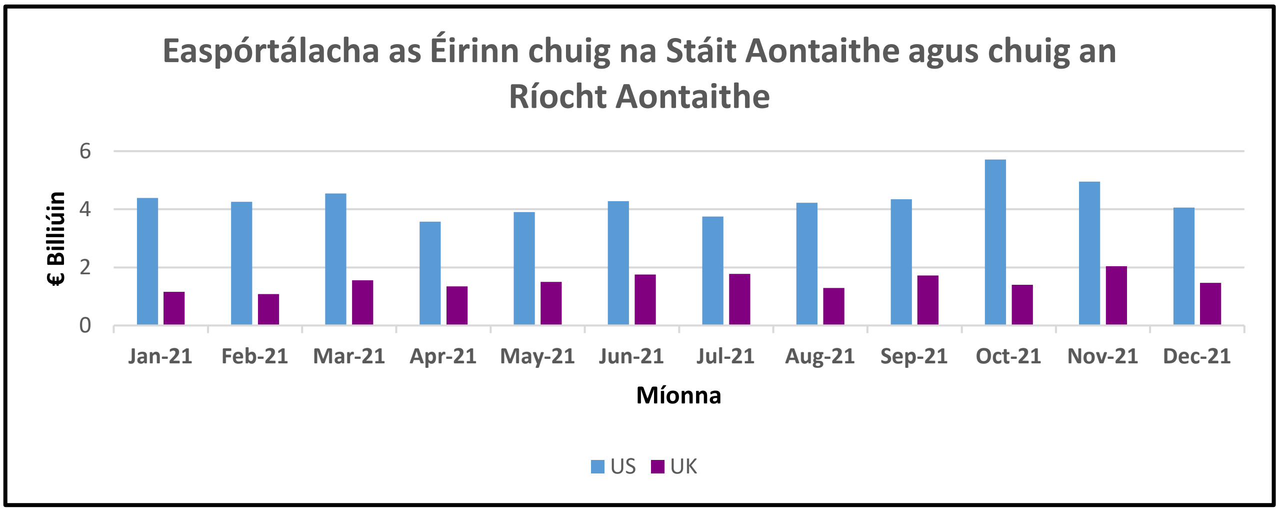

(c) **(i)** Ag baint úsáid as na figiúirí sa ghraf thuas duit, déan trácht ar na treochtaí in easpórtálacha as Éirinn chuig na Stáit Aontaithe agus an Ríocht Aontaithe.

Easpórtálacha chuig na Stáit Aontaithe **6**
Bhíodh easpórtálacha chuig na Stáit Aontaithe **seasta gan aon athrú mór** / le méaduithe beaga de réir a chéile ó mhí Feabhra go Márta / titim i mí Aibreáin agus méadú arís.
Bhí na heaspórtálacha níos mó ná €4bn i mí Eanáir agus €4bn i mí na Nollag.

Easpórtálacha chuig an Ríocht Aontaithe **6**
Bhíodh na heaspórtálacha idir €1bn agus thart ar €2bn / Méadú beag ar easpórtálacha chuig an Ríocht Aontaithe tar éis roinnt míonna.
Bhí easpórtálacha níos mó ná €1bn i mí Feabhra agus €2bn i mí na Samhna.

2 choincheap: Treocht + Úsáid figiúirí chun comparáid a dhéanamh.

(ii) Tabhair breac-chuntas ar dhá bhuntáiste a bhaineann geilleagar na hÉireann as **easpórtáil** chuig tíortha eile. **2 x 8 (4+4)**

Cruthú fostaíochta: má sháraíonn líon na n-easpórtálacha líon na n-iompórtálacha méadófar an t-éileamh ar earraí a tháirgtear in Éirinn, agus mar sin de beidh níos mó fostaíochta sa tír.
Méadú ar Olltáirgeacht Náisiúnta / fás geilleagrach: beidh ioncaim mhéadaithe laistigh den tír ann mar thoradh ar an airgead a fhaightear ó easpórtálacha (infheistiú sa sreabhadh ciorclach).
Airgead an rialtais: cruthóidh gníomhaíocht mhéadaithe eacnamaíochta ioncaim mhéadaithe chánach don Rialtas e.g. CBL / ÍMAT / cáin bhrabúis chorparáide.
Infheistíocht a mhealladh: cuirfidh easpórtálacha láidre leis an muinín i ngeilleagar na hÉireann agus féadfaidh sé seo infheistíocht bhreise a mhealladh go hÉirinn.
Díolacháin / brabúis mhéadaithe: má sháraíonn líon na n-easpórtálacha líon na n-iompórtálacha, féadfaidh gnólachtaí intíre cur lena ndíolacháin / lena mbrabúis trína bhfarasbarr aschuir a easpórtáil chuig margadh eachtrach / féadfaidh siad leas a bhaint as barainneacht scála.

Ceist 16

	Freagraí féideartha	Uas. Marc
(a)	Taispeántar sa tábla thíos an tionchar a bhí ar phraghsanna alcóil mar gheall ar tabhairt isteach an Íosphraghas ar Aonad (IPA) le haghaidh roinnt táirgí alcóil ó Eanáir 2022 amach.	

Íosphraghas ar Aonad (IPA) de Tháirgí Alcóil

Deoch	Toirt (ml)	% Alcóil de réir Toirte (ABV)	Íosphraghas ar Aonad € (IPA)
Fuisce	700	40%	€22.09
Jin	700	40%	€22.09
Ceirtlis (Canna)	500	4.3%	€1.70
Leann Dubh (Canna)	500	4.2%	€1.66

(i) Tabhair breac-chuntas ar dhá **chúis ar** thug an rialtas isteach íosphraghsáil ar alcól ó mhí Eanáir 2022.

2 x 6 (3+3)

- **Chun ídiú / mí-úsáid alcóil a laghdú** - féadfaidh an praghas níos airde dul i ngleic leis an mí-úsáid alcóil / ragús óil trí ídiú a laghdú.
- **Chun líon na mbásanna a bhaineann leis an alcóil** – baineann cuid shuntasach de na básanna in Éirinn leis an alcól, mar sin de má thiteann leibhéal an ídithe titfidh líon na mbásanna.
- **Chun cuidiú le fadhbanna pearsanta / sóisialta a laghdú** - féadfar fadhbanna pearsanta / sóisialta sa tsochaí a bheith laghdaithe de mar gheall ar laghdú ar an ídiú.
- **Ísliú ar líon na ndaoine á gcur i rannóga éigeandála** - Bheadh níos lú ídithe ina chúis le níos lú daoine á gcur i rannóga éigeandála, a ligfeadh d'ospidéil feidhmiú ar bhealach níos éifeachtúla agus chuideoidh mar sin de le costais sláinte a laghdú.
- **Cuidiú leis an tsláinte a fheabhsú** - má laghdaíonn an t-ídiú in aghaidh an duine féadfaidh daonra níos sláintiúla a bheith de thoradh ar an laghdú le níos lú laethanta caillte mar gheall ar an neamhláithreacht / níos mó táirgiúlachta.

(ii) I gCáinaisnéis na bliana 2022, d'ardaigh an rialtas praghas paicéid toitíní 50c. Mol **beart amháin eile** a d'fhéadfadh an rialtas a dhéanamh chun cuidiú le laghdú a dhéanamh ar chaitheamh toitíní.

7 (4+3)

- **Feasacht / oideachas an tomhaltóra**: feachtais fógraíochta a neartú chun feasacht a mhúscailt maidir leis na rioscaí a bhaineann le caitheamh toitíní. Cláir a thabhairt isteach i mbunscoileanna chun na himpleachtaí a bhaineann le caitheamh tobac a léiriú.
- **Tabhair isteach teorainn ar líon na dtoitíní** ar féidir le duine aonair a cheannach i siopaí mar atá ann do pharaicéiteamól.
- **Srianta aoise**: ardaigh an aois dhleathach chun toitíní a chaitheamh go 21.
- **Ionaid díolta**: cuir teorainn ar líon na n-áiteanna a dhíolann toitíní m.sh. díol toitíní a chosc i stáisiúin pheitril / tithe tábhairne srl. / siopaí atá cóngarach le scoileanna srl.
- **Íosphraghas a thabhairt isteach**: cuirfidh sé seo cosc ar dhíol toitíní faoi phraghas ar leith chun caitheamh toitíní a laghdú.
- **Fóirdheonaigh earraí atá ar fáil chun cuidiú le daoine éirí as an tobac**: dá dtabharfaí fóirdheontais le haghaidh earraí den chineál sin, laghdófar costais don tomhaltóir.

	(iii) Tabhair breac-chuntas ar bhuntáiste sóisialta amháin agus ar bhuntáiste príobháideach amháin a bhaineann leis an rialtas a bheith ag méadú na cánach ar thoitíní. **Sochair Shóisialta:** • **Táirgiúlacht níos fearr / laghdú ar an neamhláithreacht**: is féidir go mbeidh oibrithe as láthair níos annaimhe / níos lú íocaíochtaí leas sóisialta / laghdú ar neamhláithreacht, le táirgiúlacht níos fearr mar gheall ar an laghdú. • **Laghdú ar líon na mbásanna a bhaineann leis an ailse**: a bheidh mar bhuntáiste ag an tsochaí toisc go mairfidh a saoránaigh níos faide. • **Brú laghdaithe ar ospidéil / laghdú ar chaiteachas sláinte**: costais sóisialta laghdaithe don tsochaí toisc go bhféadfar an tseirbhís a reáchtáil i mbealach níos éifeachtúla. • **Daonraí níos sláintiúla / níos saibhre**: beidh saoránaigh níos sláintiúla le níos lú tinneas a bhaineann leis an tobac / beidh níos mó ioncam indiúscartha acu le caitheamh / sábháil. • **Comhshaol feabhsaithe**: níos lú bruscair ar na sráideanna agus costais ghlantacháin laghdaithe.	**1 x 4 (2+2)**
	Buntáistí Príobháideacha: • **Ioncaim indiúscartha mhéadaithe**: Má cheannaíonn daoine níos lú toitíní, beidh níos mó ioncam indiúscartha acu. • **Cineál saoil níos sláintiúla**: féadfaidh daoine aonair a bheith níos sláintiúla le níos lú drochiarmhairtí ó chaitheamh toitíní. • **Caiteachas laghdaithe ar chúram sláinte**: le níos lú tinneas caithfidh daoine aonair níos lú ar chuairteanna ar an dochtúir, ar chúram sláinte srl. • **Préimheanna laghdaithe árachais cúraim sláinte**: préimheanna árachais sláinte atá níos saoire. Ionchas saoil méadaithe: Féadfaidh daoine aonair maireachtáil níos faide má laghdaíonn siad líon na dtoitíní a chaitheann siad. • **Ionchas saoil**: Féadfaidh daoine aonair maireachtáil níos faide má laghdaíonn siad líon na dtoitíní a chaitheann siad.	**1 x 4 (2+2)**

(b)	Tháinig ardú 5.5% ar an ráta bliantúil boilscithe praghsanna i mí na Nollag 2021. Arna chur in oiriúint ó nuacht RTÉ.ie **(i)** Mínigh an téarma boilsciú praghsanna. **Ardú** ar **leibhéil** ghinearálta **na bpraghsanna** d'earraí & seirbhísí thar tréimhse ama. **Ísliú** ar **luach airgid** / **is féidir** le daoine **níos lú a cheannach lena n-airgead**.	**8**
	(ii) Déan plé ar dhá shlí a bhféadfadh an ráta boilscithe praghsanna seo dul i bhfeidhm ar shaoránaigh na hÉireann ó thaobh na heacnamaíochta de. • **Laghdú ar chumhacht ceannaigh:** tiocfaidh laghdú ar chaighdeán maireachtála an duine de thoradh ar an mboilsciú, mar a cheannaíonn a ioncam níos lú earraí/seirbhísí. • **Méadú ar an mbochtanas**: le níos lú cumhachta ceannaigh féadfaidh iallach a bheith ar daoine gearradh siar ar rudaí riachtanacha ar nós bia agus fuinnimh. • **Éilimh ar arduithe pá**: féadfaidh oibrithe arduithe pá a lorg chun dul i ngleic leis na himpleachtaí a bhaineann le praghsanna ag dul in airde, chun a gcaighdeáin mhaireachtála a choimeád. • **Laghdú ar chumhacht ceannaigh atá ag an airgead atá sa taisce / cuirfear in aghaidh airgead a chur i dtaisce**: má tá an ráta boilscithe níos airde ná an t-ús a thuilltear ar an airgead chuirtear i dtaisce beidh luach an airgid sin níos ísle. • **Spreagtar iasachtaí**: go stairiúil nuair a sháraigh an ráta boilscithe an ráta úis bhí sé níos saoire chun iasachtaí a thógáil amach. • **Féadfaidh caiteachas ar earraí neamhriachtanacha titim:** le níos mó ioncaim ag teastáil le caitheamh ar earraí riachtanacha féadfaidh éileamh ar earraí neamhriachtanacha titim agus bheadh tionchar aige seo ar dhíolacháin, fhostaíocht agus ar fhás na ngnólachtaí seo. • **Corraíl sa tsochaí:** leis na praghsanna atá ag dul in airde faoi láthair chuaigh saoránaigh ag agóid toisc an easpa ghníomhaíochta ón rialtas chun dul i ngleic leis an ngéarchéim. Cruthaíonn sé seo éiginnteacht agus féadfaidh sé dul i bhfeidhm ar an bhfás eacnamaíoch go diúltach. • **Cúrsaí airgid an rialtais:** má thugann an rialtas cabhair chun dul i ngleic leis na héifeachtaí a bhaineann le praghsanna ag dul in airde beidh níos mó caiteachais ann dá bharr agus mar sin de beidh gá le níos mó cánach & / nó níos mó iasachtaí.	**2 x 8** **(4 + 4)**

(c) Tháinig ardú €100 milliún ar dhleachtanna máil anuraidh, go dtí beagnach €1.7bn.

Arna chur in oiriúint ón Irish Examiner

(i) Is sampla de cháin indíreach iad dleachtanna máil. Mínigh an téarma cáin indíreach agus tabhair sampla **seachas dleachtanna máil**. **8**

Is éard is cáin indíreach atá ann ná cáin ar ídiú earraí agus seirbhísí / cáin ar an gcaiteachas. Sampla: Cáin Bhreisluacha / Cáin ar mhálaí plaisteacha / Mótarcháin.

(ii) Is sampla de ghníomhaíocht sa gheilleagar folaithe é smuigleáil toitíní isteach go hÉirinn. Mínigh an téarma **geilleagar folaithe**, agus tabhair sampla amháin eile de ghníomhaíocht den chineál sin.

Baineann an **geilleagar folaithe** le gníomhaíocht eacnamaíoch nach ndéantar taifead uirthi agus mar sin de ní chuirtear san áireamh í sna cuntais ioncaim náisiúnta. **8**

Baineann sé le hioncaim ó fhoinsí neamhdhleathacha / ioncaim neamhdhearbhaithe a thagann ó tháirgeadh earraí & seirbhísí ó idirbhearta airgeadaíochta nó babhtála.

Gníomhaíochtaí atá taobh amuigh de na córais cánach / rialála.

Sampla: a bheith ag íoc as deisiú le hairgead tirim (nach ndearbhaítear chun críocha cánach).

(iii) Tabhair breac-chuntas ar shlí amháin a dtéann sé i bhfeidhm ar gheilleagar na hÉireann ó thaobh na heacnamaíochta de, gníomhaíocht a bheith ar siúl sa gheilleagar folaithe. **8**

- **Ioncam caillte ag an rialtas**: ní fhaightear aon ioncam cánach ó na gníomhaíochtaí seo, rud a chuireann brú ar an rialtas chun modhanna malartacha a aimsiú maidir le gearradh cánach.
- **Tionchar ar ghnóthais dhlisteanacha**: má tá an ghníomhaíocht níos brabúsaí sa gheilleagar folaithe, féadfaidh gnólachtaí dlisteanacha díolacháin nó brabúis a chailleadh agus a bheith i mbaol ó thaobh an leanúnachais de.
- **Méadú ar an gcoiriúlacht**: mar atá le feiceáil le díol drugaí neamhdhleathacha.
- **Tionchair ar chaiteachas an rialtais**: féadfaidh sé go mbeidh ar an rialtas caiteachas a mhéadú ar fhorfheidhmiú feabhsaithe, agus tá deischostas ag baint leis sin de níos lú seirbhísí stáit.
- **Bagairt ar phoist**: má ghlacann níos mó daoine páirt sa gheilleagar folaithe, féadfaidh sé a bheith ina chúis le poist caillte i ngnólachtaí a leanann na riachacha/rialacháin ar fad.
- **Tionchar ar fíor-ráta OIN**: Ní thuairisceofar an OIN ina iomlán toisc nach gcuirfear an t-airgead arna thuilleamh sa gheilleagar folaithe seo san áireamh.

Dréacht - Meánleibhéal Eacnamaíocht Tionscadal Taighde Scoláire

Sula tosaítear marcáil léigh an Staidéar Fiosrúcháin Aonarach iomlán chun eolas a chur ar an ábhar atá le marcáil.

Tabhair faoi deara: Bí cúramach gan phionós a thabhairt do ghontacht ealaíonta, nó chun duais a thabhairt d’fhad míchuibhiúil.

Ba chóir go bhfuil na tuairisceoirí seo léirmhínithe i gcomhthéacs dúshláin agus éilimh an fhiosrúcháin a roghnaigh an t-iarrthóir.

Roinn	An-mhaith	Maith	Réasúnta	Lag
Réamhrá	Tá an ghné fiosrúcháin soiléir agus tá fianaise ann do chomhleanúnachas. Tá na haidhmeanna doiléir go leor i gcomhthéacs ach baineann sé roinnt riachtanais amach. Iarracht réasúnta maith déanta ar nascadh an ghné fhiosrúcháin leis na Torthaí Foghlama.	Iarracht bunúsach ar nascadh an ghné fhiosrúcháin leis na Torthaí Foghlama. Tá easpa doimhneacht agus struchtúr sa tuairisc. Tá na haidhmeanna an-doiléir agus taispeánann sé tuiscint teoranta don téama agus an LOI. Iarracht doiléir ar nascadh an ghné fhiosrúcháin leis na Torthaí Foghlama.	Leibhéal an-bhunúsach d’fhreagra. Nascadh an-íseal don ghné fiosrúcháin leis an téama nó na Torthaí Foghlama. Tá na haidhmeanna a chuirtear ar fáil an-íseal gan struchtúr.	Níl an ghné fhiosrúcháin ábhartha leis an téama nó an t-ábhar. Níl nasc ann leis na Torthaí Foghlama. Níl aidhmeanna ar bith curtha ar fáil.
10 marc	**8-10**	**6-7**	**4-5**	**0-3**
Fianaise ar shonraí: 5 mharc	**5**	**Bain 1 mharc muna bhfuil sonraí cainníochtúil ann.**	**Bain 1 mharc muna bhfuil 2 foinse san áireamh.**	

An Próiseas Taighde 40 marc				
	An-mhaith 8-10	**Maith 6-7**	**Réasúnta 4-5**	**Lag 0-3**
Úsáid & Anailís	Úsáid mhaith agus anailís ar phríomh-choincheapa agus teoiric leis an ghné fhiosrúcháin.	Úsáid shimplí d'phríomh-choincheapa agus teoiric leis an ghné fhiosrúcháin.	Iarracht shimplí, cineál doiléir chun coincheap/teoiric a chuir leis an ghné fhiosrúcháin.	Níl úsáid coincheap/teoiric ar bith leis an ghné fhiosrúcháin. Tá coincheapa agus teoiric neamhábhartha leis an ghné fhiosrúcháin.
Léirmhíniú & Luacháil	Anailís agus léirmhíniú bunúsach agus luacháil ar fhoinsí eolais agus sonraí a úsáidtear. Déanann na coincheapa agus teoiric a úsáidtear nascanna trialach chuig páirt don phróiseas taighde. I gcásanna áirithe, is féidir go mbeidh luacháil fágtha ar lár.	Anailís & léirmhíniú an-bhunúsach agus ar fhoinsí eolais. Is féidir go mbeidh luacháil fágtha ar lár. Tá na coincheapa cineál ábhartha agus cuirtear iad leis an ghné fhiosrúcháin in amanna.	Tá an taighde a dhéantar ar shonraí agus foinsí eolais an-íseal a fhágann léirmhíniú bheag nó léirmhíniú ar bith.	Roghnú an-íseal d'fhoinsí taighde. Beagán fianaise do luacháil.
Argóintí & Breithiúnais	Cuirtear cuid argóintí agus breithiúnais maithe ar fáil atá nasctha ar dóigheanna chuig coincheapa agus teoiric eacnamaíochta.	Tá na hargóintí/breithiúnais a chuirtear ar fáil an-teoranta agus is féidir nach bhfuil siad ábhartha.	An-teoranta má tá argóintí nó breithiúnais ar bith curtha ar fáil.	Ní chuirtear aon argóint agus breithiúnais ar fáil.
Sonraí	Tá na foinsí eolais agus sonraí atá in úsáid ábhartha agus suas chun dáta ach an-teoranta i dtaca le cáilíocht agus caighdeán.	Tá foinsí eolais agus sonraí, má tá siad san áireamh, ábhartha go pointe agus tá féidearthacht go bhfuil cuid acu suas chun dáta.	Tá an fhianaise do na foinsí eolais a úsáidtear agus na sonraí an-teoranta agus an-doiléir. Beagán fianaise.	Níl na foinsí eolais atá in úsáid nó sonraí soiléir.
marc iomlán an Phróiseas Taighde	**31-40**	**21-30**	**11-20**	**0-10**

	An-mhaith	Maith	Réasúnta	Lag
Conclúid	Conclúid áirithe bunaithe go soiléir ar an anailís agus luacháil bunúsach don fhianaise le nasc maith chuig coincheapa & teoiric. Cuirtear aidhmeanna beartaithe in iúl & baintear an méid is mó dóibh amach. Easpa struchtúr & doimhneacht leis na moltaí. Moltar ceist ábhartha/gné fiosrúcháin cineál nua.	Déantar conclúidí d'chineál éigean bunaithe ar anailís agus luacháil an-bhunúsach (má dhéantar ceachtar acu) le roinnt fianaise teoranta go bhfuil siad beagáinín nasctha le coincheapa/teoiric. Baintear cuid d'aidhmeanna beartaithe amach agus déantar roinnt moltaí a thabhairt. Is féidir go bhfuil iad seo neamhábhartha nó mícheart.	Déantar roinnt moltaí a thabhairt ach níl mórán fianaise chun tacaíocht a thabhairt dóibh. Is féidir go bhfuil iad seo bunaithe ar ábhar neamhábhartha. Cuirtear roinnt do na haidhmeanna beartaithe in iúl go pointe. Athchúrsáil agus athrá eolais atá in úsáid cheana infheicthe.	Beagáinín conclúid nó conclúid ar bith déanta gan mórán fianaise le tacaíocht a thabhairt dóibh agus ábhar neamhábhartha in úsáid. Ní bhaintear aidhmeanna beartaithe amach. Cuid mhór athdhéanamh agus athrá.
20 marc	**16-20**	**12-15**	**8-11**	**0-7**
Machnamh	Tá machnamh pearsanta ar an SRP le feiceáil. Ceapann & machnaíonn scoláirí ar roinnt gnéithe dá bhfoghlaim. Machnamh bunúsach déanta ar an dóigh ar athraigh a smaointí/dearcthaí nó/agus an dóigh ar fhorbair siad, a dtuairimí agus/nó iompar ina raibh tionchar déanta orthu/nó nach raibh mar thoradh ar dul i mbun an staidéar.	Iarracht déanta ar mhachnamh pearsanta bunúsach ar ghnéithe áirithe don SRP. Machnamh an-bhunúsach déanta ar an dóigh ar athraigh a smaointí/dearcthaí nó/agus an dóigh ar fhorbair siad, a dtuairimí agus/nó iompar ina raibh tionchar déanta orthu/nó nach raibh mar thoradh ar dul i mbun an staidéar.	Faightear léargais pearsanta teoranta fríd machnamh teoranta ar an ábhar. Machnamh teoranta (má dhéantar machnamh ar bith) déanta ar an dóigh ar athraigh a smaointí/dearcthaí nó/agus an dóigh ar fhorbair siad, a dtuairimí agus/nó iompar ina raibh tionchar déanta orthu/nó nach raibh mar thoradh ar dul i mbun an staidéar.	Níl machnamh pearsanta ar bith ann -- machnamh easnamhach. Athrá fíricí foghlamtha. Léargas pearsanta ar bith déanta ar an dóigh ar athraigh a smaointí/dearcthaí nó/agus an dóigh ar fhorbair siad, a dtuairimí agus/nó iompar ina raibh tionchar déanta orthu/nó nach raibh mar thoradh ar dul i mbun an staidéar.
10 marc	**8-10**	**6-7**	**4-5**	**0-3**
Cumarsáid Léiriú & Comhleanúnachas Iomlán	Tá an SRP ciallmhar agus loighciúil go leor. Tá an teanga, na coincheapa & na sonraí imeasctha go pointe chun gluais & struchtúr bunúsach a thabhairt.Tá cumarsáid sonraí & eolais soiléir ach simplí.Tá fianaise ann d'úrnuacht agus nuálaíocht.	Tá easpa ciall agus fócas ag an SRP. Tá easpa fócas & struchtúr ag an teanga, na coincheapa & na sonraí & is féidir go mbeidh an tuairisc deacair le leanúint. Easpa comhsheasmhacht. Gan mórán fianaise d'úrnuacht agus nuálaíocht.	Iarracht bhocht ag SRP loighciúil agus ciallmhar a thabhairt. Tá an teanga, na coincheapa & sonraí an-íseal agus mearaithe le cuid mhór earráidí fríd. Cuid fianaise nó gan fianaise d'úrnuacht agus nuálaíocht.	Níl struchtúr agus comhleanúnachas ar bith leis an SRP seo. Ábhar neamhábhartha agus earráidí mhóra. Tá eolas míchruinn/bradáil sa tuairisc.
15 marc	**12-15**	**9-11**	**6-8**	**0-5**